

Sen ancak sağlığına zarar gelmesinden korkan ve sigaranın zararlarını bilenlere sigarayı bıraktırabilirsin.

Sen ancak devletten ceza almaktan korkan ve vergisini düzenli ödeyenlere sigarayı bıraktırabilirsin.

Kuran’da geçen “salat” kavramını anlamaya çalıştığım yazılarıma devam ediyorum. Sonuçları topluca “salat inceleme tablosu”ndan takip edebilirsiniz.

Çok kısa bir yazı olacak.

Önce yukarıdaki iki cümleyi inceleyelim.

İlk cümle hepimize “mantıklı” gelecektir. 2. cümleyi duyduğumuzda ise “nasıl yani?” demekten kendimi alamayacağız. Oysa iki cümlede de kalıbı aslında aynı. “Sen şu işi şu şartları şu şartlarda olanlara yaptırabilirsin”. Eleştirel düşünce dersleri almayı planlıyorum. Muhakkak eleştirel düşünce ilkelerinde veya mantık biliminde 2. cümle türünden cümlelerin sakatlığı hakkında bir açıklama vardır. Çünkü ilk cümlede sebep-sonuç örgüsü içerisinde verilen mesajı net olarak algılıyoruz. Oysa ikinci cümlede bir yönlendirme var. Cümlede mantık kurgusu öyle hileli ki, bizi “anlamaya” değil, “ek sonuç çıkarmaya” sevk ediyor.

“Demek ki vergisini düzenli ödeyenler sigarayı bırakmakta daha başarılı”

“Demek ki devletten ceza almaktan korkanlar sigarayı bırakmakta daha başarılı”

“Demek ki sigara içenlere devlet yaptırım uyguluyor”

Gibi ek sonuçlar çıkarabiliyoruz.

Oysa ki ilk cümle çok açık. Sigara zararlı bir şey, bu zararları bilen ve sağlığına önem verenlere bıraktırma ihtimali daha fazla.” Öyleyse sigaranın zararlarını ve sağlığın önemini insanlara anlatabiliriz.”

Buraya kadar tamamsa ayete geçebiliriz.

35:18 (Fatır Suresi 18. ayet)

KİMSE kimsenin yükünü taşıyacak değildir; kendi yükü ağır gelen kimse onu taşımak için [başkasını] yardıma çağırırsa, yakını da olsa, [bu kimse] o yükün hiçbir parçasını taşıyamaz. O halde [gerçekten] sen, ancak kavrayışlarının ötesinde olduğu halde Rablerinden korku duyanları ve **namazlarında dikkatli ve devamlı olanları** uyarabilirsin; ve [şunu bil ki,] kim arınırsa yalnız kendisi için arınmış olur ve bütün yollar yalnız Allah’a varır. (M. Esed çevirisi)

Önceki yazılarımı okumuş olanlar “namaz kılmak” olarak çevrilen kısmın **“veekâmû-ssalâ(te)” yani “salatı ayakta tutmak” olduğunu artık biliyorlardır.**

Bu ayakta tutmak noktasından çokça bahsettim.

Ben bu yazıda yaptığımız büyük bir “mantık veya sorgulama” hatasından veya bir başka deyişle “kabullenme” hatasından bahsedeceğim.

Yazıya başlarken sunduğum 2. cümlede “nasıl yani” demiştik. “Vergisini ödeyen sigarayı daha kolay bırakır” cümlesini kabullenmemiştik.

Dünya hayatı olarak nitelenen alanda “akıl sahipleri” bu tip sorgulamaları devamlı yapar.

Yapamayanlar ya dolandırılır, ya da benzeri belalara rastlarlar; sürekli yanlış seçimler yaparlar.

Fakat iş “ahiret hayatı” olarak nitelenen bir alan olunca ipe un seriyoruz.

“Ya işte ayet namazın öneminden bahsediyor” sonucuna varıveriyoruz. Eğer “namazlarını düzenli ve devamlı kılanlar (ki bu çeviri tamamen hatalı) UYARILARA KULAN ASAN oluyorsa, neden “sen ancak zekat verenleri uyarabilirsin” denilmemiş, neden “sen ancak oruçlarını aksatmadan tutanları uyarabilirsin” denilmemiş sorgulamıyoruz. Namazı düzenli kılanlar için “evet bu insanlar dini önemsiyorlar o yüzden burada vurgulanmışlar” diyebiliriz; ama zekatını aksatmadan verenler de veya orucunu aksatmadan tutanlar neden anılmamış?

Oysa “vergisini düzenli ödeyen” ile “sigarayı bırakma” arasındaki ilişkisizliği hemen sorguluyoruz. Akimus-salat “namazını düzenli kılan” olarak çevrilemez diye ispat ettiğimiz kimseler yine de hala buradaki ilişkisizliği sorgulamıyor.

Sigaranın zararlarını bilmek ve sigarayı bırakmak arasında kurduğumuz çelişkisiz ilişki kadar uyarılara kulak vermek ve namaz kılmak arasındaki ilişkiyi kurabilmeliyiz. Yoksa “vergisini düzenli ödeyenler sigarayı bırakmaya eğilimli” türünden bir sonuçla karşılaşırız.

Salat öyle bir şey olmalı ki doğru söze “evet” diyecek bir ön hazırlık sağlamalı.

Salat, “UYARILABİLME yeteneğine sahip olabilmek için gerekli bir şey olmalı.

Kuran “akıl sahiplerine” seslenir. Israrla.

Biz “akıl sahibi” demek ne demek bunu bile düşünmüyoruz.

Çünkü alan “ahiret hayatı” alanı.

Yazı bitti. Düşünenlere.